DOE'22

GLASHELDER

Algemene Beschouwingen 13 november 2025

Raadslid: Ineke van der Laan
Commissieleden: Adriaan van Zon, Resie Voncken, Nathalie Obrusnik

Fractie DOE'22
www.doe22.nl

Politieke vragen in het kader van de Begroting 2026

Vraag 1: Waarom heeft uw college de bal m.b.t. bezuinigingen teruggelegd bij de raad, terwijl de raad niet over genoeg informatie beschikt en waarom heeft u die informatie niet aangeleverd aan de raad.

Vraag 2: In de persoonlijke noot van wethouder Last bij de begroting spreekt hij over ontkenning en verdraaiing van feiten, het uiten van bedreigingen onder het mom van “vrijheid van meningsuiting” en “zonder kennis van feiten maar puur vanuit een onderbuikgevoel wordt van alles de wereld in geslingerd”. Vraag: wie heeft feiten verdraaid, wie heeft bedreigingen aan wiens adres geuit en wie heeft er zonder kennis van feiten maar puur vanuit onderbuikgevoel van alles de wereld in geslingerd?

Vraag 3: Graag een toelichting van de wethouder wonen waarom er in Eijsden-Margraten talloze woon initiatieven worden genomen en in onze gemeente niet?

Vraag 4: Waarom heeft de wethouder wonen nog (steeds) geen huisvestingsverordening opgesteld?

Vraag 5: Welk doelmatigheidsonderzoek 213A heeft u in 2025 uitgevoerd en waarom meldt u dit niet in de begroting

Vraag 6: Kan de portefeuillehouder huisvesting statushouders/ vluchtelingen uitleggen waarom er niets vermeld wordt in de begroting over de wettelijke plicht inzake huisvesting statushouders en wat u daaraan gaat doen?

Vraag 7: In het Gulp & Geuljournaal van 24 oktober jl. schrijft u dat u ten opzichte van 2025 besparingen heeft gerealiseerd. Om welke projecten en besparingen gaat het in concreto?

Van een ongezonde bestuurscultuur naar glasheldere politiek

Voorzitter,

Laten we eerlijk zijn: gelukkig komen de verkiezingen eraan en krijgen onze inwoners de kans een einde te maken aan deze coalitie. Het vertrouwen van onze inwoners heeft deze coalitie al lang verspeeld. Deze coalitie die altijd weer in meerderheid akkoord ging met voorstellen van het college, hoe slecht deze voorstellen ook onderbouwd waren. Deze coalitie die meer vertrouwde op de ingehuurde deskundigheid van het college dan op de kritische noten en waarschuwingen van de oppositie. Ik kom daar later op terug.

Door het onverantwoorde financiële beleid, ofwel wanbeleid, van dit college zitten we nu met z'n allen, ik herhaal met z'n allen met de gebakken peren. Nu de financiële chaos een feit is, geeft wethouder Last niet alleen de raad hiervan de schuld maar legt hij ook nog eens de rekening op het bordje van de inwoner met een extra OZB verhoging. **Laat ik duidelijk zijn voor mijn fractie is dit onacceptabel**. Het zure is dat een nieuw college na de verkiezingen de puinhopen mag opruimen in een financiële situatie waarin het heel moeilijk wordt om nieuw beleid te financieren.

Mijn fractie zei het keer op keer: het lijkt wel alsof de bomen hier tot in de hemel groeiden. De financiële problemen zijn natuurlijk niet nieuw, in 2024 kopte de Limburger al: **Rijkdom smelt snel weg.** En wat deed het college al die tijd: ze greep niet in, maar zat er bij en keek ernaar en bleef doorgaan met geld over de balk smijten. En op het moment dat verantwoordelijkheid nemen écht nodig is, zoals nu, wijst het college naar de raad en naar de inwoner en wast het college zijn handen in onschuld.

Voorzitter, voor ons is de maat vol. Onze inwoners verdienen een bestuur dat zich verantwoordelijk voelt voor haar inwoners. Een bestuur dat heldere keuzes inclusief financiële risico's voorlegt aan de raad, zodat de raad ook echt weet waar ze voor of tegen stemt. Wij willen verantwoordelijke bestuurders die snappen dat elke euro die ze uitgeven, niet van hén is – maar van de mensen die hier wonen, werken en leven. En precies daar gaat het mis, voorzitter. Want als je niet serieus met het geld van de inwoner omgaat, raak je hun vertrouwen kwijt.

Voorzitter,

Namens DOE'22 bedank ik alle inwoners van Gulpen-Wittem die zich dagelijks inzetten voor onze gemeente. Van vrijwilligers tot mantelzorgers, van ondernemers tot verenigingsbesturen van protesterende inwoners tot het inwonerscollectief de Burgeralliantie– zij houden onze dorpen niet alleen levend, maar laten ook hun betrokkenheid bij onze gemeente zien en staan te trappelen om mee te denken en mee te doen. Ook een woord van dank aan alle talentvolle en hardwerkende ambtenaren, want je zult het maar moeten doen: werken voor een college waar op zijn zachtst gezegd de kundigheid niet echt vanaf straalt.

De financiële positie van onze gemeente

Voorzitter, in de aanloop naar deze begroting schoffeerde wethouder Last raads- en commissieleden door ons als impulsief en naïef aan de kant te zetten in de gezamenlijke zoektocht naar bezuinigingen. Terwijl alle fracties bereid waren mee te denken, liet de wethouder zijn gebrek aan visie en lange termijn denken blijken. Een tijdelijke meevaller van het rijk maakte dat hij uit de financiële problemen was. Zo dacht hij. Maar de VNG waarschuwde onmiddellijk: reken je zelf niet rijk, want dit is een tijdelijke meevaller en gemeenten moeten op zoek blijven gaan naar bezuinigingsmaatregelen. Tijdens de commissie van 6 november deed wethouder Last er nog een schepje bovenop: hij gaf nu zelfs de raad de schuld van alle financiële ellende, want hij voerde alleen maar vastgesteld beleid uit. En de heer Quadvlieg bevestigde dit: want volgens hem had de raad teveel hooi op de vork genomen.

Voorzitter, laat ik u dit zeggen: DOE'22 accepteert eenvoudig niet dat de wethouder samen met de Fractie Franssen ons verantwoordelijk houdt voor de financiële chaos in onze gemeente. De fractie DOE'22 waarschuwt al vanaf het begin voor veel te dure projecten waarvan de maatschappelijke of economische opbrengsten nooit onderzocht werden en dus twijfelachtig zijn. Het is deze coalitie en dit college die onze gemeente hebben opgezadeld met torenhoge schulden met een jaarlijkse rentelast van bijna 3 miljoen.

Voorzitter, ik noem een paar voorbeelden van financieel wanbeleid, waar mijn fractie tegen heeft gestemd:

€ 800.000 voor een rotonde in Mechelen waar niemand op zat te wachten, zonder overleg met de raad

Een megalomaan plan voor het gemeentehuis van 26 miljoen. Inmiddels teruggedraaid, maar wel met kosten die inmiddels in de tonnen lopen, zonder een concreet resultaat.

Het buitenproportionele plan van 22 miljoen voor de Wittemerallee, waar veel goedkopere alternatieven voor de hand lagen.

Door laksheid en achteroverleunen van dit college bij de herontwikkeling Sophianum Nijswiller, namen inwoners van Nijswiller heel logisch en terecht het heft zelf in handen. Deze houding van het college levert een extra kostenpost van € 900.000 op. DOE'22 stemde noodgedwongen voor omdat ze de inwoners van Nijswiller niet in de kou wil laten staan.

Door gebrek aan daadkracht van het college is er sinds 2022 op het Sophianum terrein nog geen schop in de grond gegaan, terwijl er een prachtig aanbod lag en ligt van een marktpartij. Gebrek aan daadkracht in deze casus heeft de gemeente al meer dan een half miljoen euro gekost. Er staat nog steeds een voorbereidingskrediet van een half miljoen in de begroting.

En last but not least het dwaze voorstel van het college om Mosaqua te sluiten zonder de inwoners eerst te vragen of zij dit een goed plan vonden. Deze onbezonnen actie heeft ons meer dan een miljoen euro gekost.

Onze conclusie: financieel wanbeleid.

De financiële positie van Gulpen-Wittem steekt schril af tegen die van de omliggende gemeenten, die allemaal zwarte cijfers laten zien, en zelfs spek op de ribben hebben.

Ook BDO accountants bevestigen de slechte financiële positie van Gulpen-Wittem. In de jaarlijkse benchmark onder gemeenten over hun financiële beleid 2025 scoren wij rapportcijfer 3 (tegenover Valkenburg een 10). En wij eindigen op plek 110 van de 113 kleine gemeenten. Met een schuldquote die ver boven de VNG-norm ligt, is het duidelijk dat wij op te grote voet hebben geleefd, en daarvoor nog lange tijd zullen moeten boeten. De komende colleges zullen **wel** de tering naar de nering moeten zetten ook al is dat geen leuk vooruitzicht voor onze inwoners die altijd het kind van de rekening zijn.

Voorzitter, als je als college teveel geld uitgeeft, dan ga je toch snijden in die uitgaven? Dat doe je thuis toch ook? Wij vinden het van een buitengewone kortzichtigheid getuigen dat u niet naar besparingen in de eigen organisatie heeft gekeken. Dat u kiest voor de meest eenvoudige draaiknop: inwonerslasten verhogen. Dat u de raad nu het werk laat opknappen waarvoor u bent aangesteld, namelijk goed zorgen voor het geld van de inwoners.

Het amendement van vandaag is niet meer en niet minder dan een noodgreep van de raad om te voorkomen dat inwoners voor uw wanbeleid opdraaien. Feitelijk vinden wij de kaasschaafmethode een heel slecht idee.

Om in de toekomst te voorkomen dat de raad weer om 5 voor 12 zelf in actie moet komen, dienen wij vandaag een motie Financiële sturing door de raad in. Hiermee willen wij de raad in een vroegtijdig stadium in de positie brengen om mee te denken over inkomsten en uitgaven. De enige reden waarom wij hebben meegewerkt aan dit gezamenlijk amendement, is dat wij de inwoners niet willen belasten met extra kosten.

Voorzitter ik wil nog één inhoudelijk punt uit de Begroting aanstippen: het woonvraagstuk

Leefbaarheid en wonen en zorg

In onze dorpen wonen en werken onze 14.000 inwoners. Sinds 1997 is het inwoneraantal niet alleen gedaald met zo'n 2000 personen, ook is de samenstelling van de bevolking verandert door vergrijzing. Dat vraagt om gerichte maatregelen op diverse terreinen zoals zorg, wonen, vervoer. Wij missen in deze begroting maatregelen en budgetten om het vraagstuk van vergrijzing aan te pakken.

Het woonprobleem in onze gemeente ligt vooral in de scheefgroei door vergrijzing. Als ouderen te lang in hun te grote huizen blijven wonen, kunnen meer seniorenwoningen of woon-zorgcombinaties een oplossing bieden voor doorstromingsproblemen op de woonmarkt. Dergelijke woon-zorgcombinaties bieden ook een oplossing voor de

toenemende zorgvraag. Waarom laat het college het plan voor woon-zorg appartementen op het Sophianum zo lang sloffen? De grote huizen die beschikbaar kunnen komen, leiden tot doorstroming op de woningmarkt voor jonge mensen. Dat is belangrijk omdat wij onze dorpen aantrekkelijk moeten houden voor jongeren. Want zij zijn letterlijk van levensbelang voor onze verenigingen, voor onze middenstand en voor onze scholen en dus voor de leefbaarheid in de dorpen nu en in de toekomst.

Doorpakken op de woonmarkt is nodig, en dan niet door een straatje erbij, want dat is aantasting van onze natuur, maar door slimme maatregelen als inbreiding, herbestemming leegstaand vastgoed, tiny houses, flexwoningen, zelfbewoningsplicht. Wij roepen dit en het volgende college op nog eens te kijken naar de bouwlocaties zoals aangereikt door het bewonersnetwerk Gulpen. Ook zou het u sieren als u zich niet steeds achter landelijk beleid verschuilt en als u uw beloftes eens zou nakomen. Bijvoorbeeld door een huisvestingsverordening te maken (verplicht per 1-1-2025). Maak tempo met de projecten die op de stapel liggen zoals CPO Mechelen. Waarom is hier nog steeds geen bestemmingsplan wijziging voor en waarom kon dat wel zo snel met de Kleinveldjesweg? Maar anderzijds waarschuwen wij ook dat wij niet gaan bouwen voor leegstand op de lange termijn. Er is op woongebied meer dan genoeg te doen, maar de wethouder wonen houdt zich liever bezig met goudgerande wegen dan met het meest fundamentele recht van inwoners – namelijk een goed en betaalbaar dak boven hun hoofd.

Tot slot voorzitter,

Wij willen een gemeente die niet bestuurt *over* de mensen heen, maar *met* hen samen. Inwoners zijn geen tegenstanders, nee inwoners bouwen mee aan hun eigen gemeente.

Wij willen inwoners meer betrekken bij de gemeente , wij willen de stem van de inwoner horen door burgerpanels, referenda en enquêtes. Daarom dienen wij vandaag een motie in om een Participatieverordening met uitdaagrecht aan de raad voor te leggen. een wettelijke verplichting per 1 januari 2025. Uitdaagrecht betekent dat inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven de gemeente kunnen uitdagen om een publieke taak over te nemen als zij denken deze beter, anders of goedkoper kunnen uitvoeren. Door het uitdaagrecht voelen inwoners zich meer serieus genomen en ontstaat er meer draagvlak voor beleid. Een overheid die samenwerkt met haar burgers, oog heeft voor lokale ideeën en ruimte geeft aan initiatief, wint vertrouwen.

Wij willen na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 graag met andere partijen samenwerken, de schouders zetten onder een open en transparante bestuursstijl. Onze mooie gemeente verdient een stabiel bestuur, waar geen enkele partij wordt buitengesloten en waar we belangrijke besluiten niet langer met de kleinst mogelijke meerderheid nemen. Dat is nodig om het vertrouwen van inwoners terug te winnen.

Motie participatieverordening en uitdaagrecht

Motie Financiële sturing raad

Motie glasvezel.